1938 ий
24
ИЮНЬ
№ 55 (438)
Акше 5 ыр.

8-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетар-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден Горком орган

КОМСОМОЛЕЦ-ШАМЫЧЫН ПОЛИТИЧЕСКИЙ ШИНЧЫМАШЫШТЫМ НӦЛТАЛАШ

ВЛКСМ ЦК-V-ше пленумын решенийышт да ВЛКСМ ЦК бюрон пропагандист-шамычым вуйлатыме да пропагандист семинар-шамычын пашашт нерген пунчалже кажне комсомольский организацийлан молодежь коклаште политико-воспитательный пашам ыштымаште программе лийын шога. ВЛКСМ ЦК-н V пленумжо комсомольский организаций - шамыч комсомол гыч лукмо годым йоҥгылышым „... ятыр комсомольский вуйлатыше - шамыч комсомольский организаций-шамычын воспитательный рольыштым мондымышт, а нунын кокла гыч южышт шкеныштын политический подготовкышт начарлан кӧра воспитательный пашам административный прием - шамыч дене, кычкырымаш дене, вашталтылмышт“ дене ыштылыныт. Кажне комсомольский организаций да нунын вуйлатыше-шамычыштын задачышт — комсомолец-шамычын да весоюзный молодежын политический шинчымашыштым эреак нӧлташ, нуным идейне вооружитлаш, коммунизм духеш воспитатлаш.

Но тиде мартен посна комсомольский пашаеҥ-шамыч Сталин йолташын да ВЛКСМ ЦК V пленумын революционный теорий ден овладетлыме нерген указанийышт деч шкаланышт большевистский выводым ыштен огытыл. Комсомолец-шамычым идейне вооружитлаш, нунын политический шинчымашыштым нӧлташ большевикла пижын огытыл. Политический учебо пашам самотеклан кудалтеныт. Посна первичный комсомольский организаций, райкомол да нунын вуйлатышыштын, тыгак пропагандист-шамычын кеҥеж настроене уло. Политучебо пашам „сезонный“ пашалан шотлат, утларакшым тиде Кырык-Марий, Шернур да Морко райкомоллаште уло. Садланак нине райовлаште политучебым чытыдыме начар организоватлыме. Ятыр политшкол-шамыч паша ыштымым йӧршын чарненыт. Кырык-Марий районышто 108 политшкол гыч пашам регулярне 11 политшкол велэ ышта. Район мучко 50 комсомолец политучебо дене авалтыме огытыл.

Шернур районышто райкомол сводко почеш политучебо дене 56 комсомолец авалтыме огыл. Чынжым гын район мучко положений йӧршын вес тӱрлӧ. Кызыт 5 политшкол паша ыштымым йӧршын чарнен. Адак 18 политшколышто занятийым тылзеш ик кана гыч велэ эртареныт.

Морко районышто гын, паша эша начар. Район кӧргыштӧ 12 политшкол паша ыштымым чарнен. 3 политшкол тиде мартен пропагандист дене комплектоваиме огыл.

Нине райкомол - шамыч пропагандист-шамыч денат пашам нимолан йӧрдымын ыштат. Шернур райкомол пропсеминарым ямдылалтде лӱмжылан велэ эртара. Садланак семинарыш 71 пропагандист гыч 17—20 пропагандист гына коштат. А Кырык-Марий райкомол гын, май тылзе гыч йӧршын эртарен огыл.

Сотнур райкомолат политучебо пашам кӱлеш пашалан ок шотло. Райкомол секретарь Алмакаев йолташ райкомолын штатный пропагандист Савинов йолташым райкомолын инструкторышкыжо савырен.

Тиде чыташ лийдыме положений райкомол секретарь да политучебо отдел вуйлатыше-шамычым йӧршын огеш тарвате. Кырык-Марий райкомол секретарь Алатов, Шернур—Пекпаев, Морко—Петров пашам тошто семынак верлашке лекте, канцеляр гыч ыштат.

Политучебо пашаште „сезонностьым“, политучебо аклыдымашым кызытак пытарыман. Кажне политшкольышто занятийым ВЛКСМ ЦК-н ончыктымыжо почеш нормальне эртараш. Комсомолец-шамычын да чыла молодежын политический шинчымашыштым эреак нӧлтен шогаш, нуным идейне вооружитлаш.

КӰКШӦ ПАША ЛЕКТЫШ

Роҥго МТС-ште ыштыше ятыр комсомолец-тракторист-шамычын шкеныштын стахановский пашашт дене моло тракторист-шамычлан сай примерым ончыктен шогат. Теве Лисов Андрей Григоревич кодшо ийыштат стахановец ыле, тенеат тудо стахановец лӱмжым пеҥгыдын кучен шога. Лисов йолташ СТЗ трактор дене куралмаште ик сменылан паша нормым 200 процент темен толеш, МТС-ште тудо ончыл верым налын. Чылаже 17 сменыште 122 гектарым куралын, тидлан 154 паша кече логалеш, чумыр пашадаржe окса дене 760 теҥгешке шуэш.

Тыгай комсомолец - шамыч: Рябчиков Н. И., Яковлев Н. М. Лисов йолташ деч вараш огыт код, нуно 119. гектар гыч куралыныт.

Н.

Сталин йолташ 1934 ийыште 17-ше партсʻездыште заключительный мутым ойла.

УКРАИНСКИЙ КОММУНИСТИЧЕСКИЙ ПАРТИЙЫН СʻЕЗДШЕ ПЕТЫРНЫШ

14-18 июнь кечылаште Украинский коммунистический (большевик) партийын XIV-ше сʻездше лийын. Сʻезд КП(б)У ЦК-н пашаже верген КП(б)У ЦК секретарь обязанностьым шуктышо Н. С. Хрущев йолташын отчетшым колыштын.

Тыгакак сʻезд КП(б)У ЦК-м сайлен. ЦК членлан 60 еҥым да кандидатлан 27 еҥым, ревизионный комиссийыш 13 еҥым сайлыме. КП(б)У ЦК составыш Н. С. Хрущев, Бурмистенко, Коротченко, Успенский, Дюканов, Кривонос, Паша Ангелина да молымат сайлыме.

18 июньышто КП(б)У ЦК-н первой пленумжо лийын. Пленум КП(б)У секретарь-шамычым, КП(б)У ЦК политбюром да ЦК оргбюром сайлен.

КП(б)У ЦК-н первой секретарьлан Н. С. Хрущев, кокымшо секретарьлан М. А. Бурмистенко йолташымыт единогласно сайлыме.

КП(б)У ЦК политбюро членлан Н. С. Хрущев, М. А. Бурмистенко, Д. С. Коротенко, С. К. Тимошенко, А. И. Успенский, А. С. Щербаков йолташымыт сайлалтыныт. КП(б)У ЦК политбюро членыш кандидатлан А. В. Осипов, С. Б. Задионченко йолташ-шамычым сайлыме.

Грузинский КП(б) сʻезд шке пашажым пытарыш

Грузинский Коммунистический (большевик) партий XI сʻездше 13 июньышто петырнен. 19 июнь кечын заключительный заседаньыште тайне голосованьын результатшым увертарыме. Грузин КП(б) ЦК составыш чылаже 61 членым да 17 кандидатым сайлыме, ревизионный комиссийыш 9 еҥ сайлалтыныт.

Грузинский КП(б) ЦК-н первой членжылан калыкын йӧратыме вождьшо кугу Сталин сайлалтын, манын увертарымым сʻездын пӱтынь залже кужун совым кырен вашлийын.

Тиде кечыштак Грузинский КП(б) ЦК-н первой пленумжо лийын. Пленум организационный вопрос-шамычым ончен. Грузинский КП(б) ЦК-н первой секретарьжылан Л. П. Берия йолташ сайлалтын, кокымшо секретарьлан И. Д. Кочламазашвили, кумышо секретарьжылан К. Н. Чарквиани йолташ - шамычым сайлыме.

ВКП(б) МК ПЛЕНУМ

1937 ий 17 июньышто ВКП(б) Московский областной комитетын пленумжо лийын. ВКП(б) Московский областной комитетын первой секретарьжылан А. И. Угаров йолташ, кокымшылан—Н. И. Дедиков йолташ да кумышылан—П. С. Тарасов йолташым сайлыме.

ВКП(б) Московский областной комитет бюро членлан А. И. Угаров, Н. И. Дедиков, П. С. Тарасов, Г. А. Братановский, И. И. Сидоров, И. С. Хохлов, В. Е. Цесарский йолташ-шамыч сайлалтыныт.

ВКП(б) Московский областной комитет бюро членыш кандидатлан А. М. Гоголев, А. И. Максимов йолташ-шамыч сайлалтыныт.

АГИТПОВОЗКЫН ПАШАЖЕ

Морко ВЛКСМ райком РСФСР ден МАССР Верховный Советыш сайлышашлан избиратель-шамычым обслуживатлаш агитповозкым организоватлен. Агитповозкым ВЛКСМ райком политучебо отдел вуйлатыше Илларионов йолташ вуйлатен, адак комсомолец-шамыч Давилов А. П., Димитриев И. Д., Петров И. П., Павлова Екатрина лийыныт.

Агитповозко 8 ял советым—Уртем-Варангуж, Шеҥше, Шор-Унчо, Нуж-Ключ, Шале, Кожлаер, Кинер, Кумыж-ял,—обслуживатлен, 14 колхозым, 5 окружной избирательный комиссийым, 33 избирательный (участковый) комиссийым, 24 агитпунктым авалтен.

Агитповозкым организоватлымылан избиратель-шамыч пешак куаненыт да куанен вашлийыныт. Агитповозко чыла вереат лекцийым да беседым ыштен. Агитпункт вий дене 1800 теҥгеаш литератур ден плакатым ужалыме.

Волков Сидыр.

Комсомольский организаций-шамыч шукемыт

Сталин лӱм колхозысо молодежь-шамыч коклаште (Йошкар-Ола район) массовый воспитательный пашам сайын ыштыме дене кызыт тиде колхоз пелен первичный комсомольский организацийым организоватлыме. Комсомол радамыш чылаже 7 колхозный молодежь пурен. Нунын кокла гыч 4 ӱдыр.

Тыгак „Кӱшнур“ колхоз пелен комсомолец-шамыч дене кызыт у комсомольский организаций организоватлыме.

Рыбаков И. Т.

Йошкар-Олинский железнодорожный избирательный округ гыч Марийский Автономный Советский Социалистический Республик Верховный Совет депутатыш кандидат

ИОСИФ ВИССАРИОНОВИЧ СТАЛИН

„Мый шинчем, мо тугай ӱшан. Тудо, естественне мыйын ӱмбак у, ешартыш обязанностьым, седыге, у, ешартыш ответственностьым пышта. Мо вара, мемнан, большевик-шамычын, ответственность деч отказыватлаш принято огыл. Мый тудым охотан приниматлем.

Шке могырым мый тендам, йолташ-шамыч, заверитлынем ыле: те Сталин йолташлан смеле ӱшанен кертыда. Ӱшанен кертыда, Сталин йолташ калык ончылно, пашазе класс ончылно, крестьянстве ончылно, интеллигенций ончылно шке долгшым шуктен мошта“.

И. В. Сталин (Моско олан Сталинский избирательный округысо-избиратель-шамычын предвыборный погынымаште ойлымыжо гыч).

СТАЛИН НЕРГЕН

„Тиде Сталинский Конституцийым шке кидышкына налашлан мо мланна кӱлеш ыле?

Тидлан мланна, эн первояк, совет властьым сеҥен налаш да чыла да кеч могай нападений дечат арален кодаш кӱлеш ыле. Ме тидым сеҥымаш дене ыштен улына.

Умбакыже. Тидлан мланна Ленин-Сталин партий гай партий кӱлеш ыле.

Тиде Конституцийым сеҥен налашлан мланна, пытартышлан, мемнан пӱтынь пашанам вуйлатымаште тудо кӱлеш ыле, кӧ эреак постышто, кӧ эреак шке капитанский мостикыштыже, кӧн кидыштыже верный компас, кӧ большевизм знамя йыр чыла шемерым ушен мошта, кӧн лӱмжӧ социализмын сеҥымашыже-шамыч дене кӱрылдымашын ушалтын, ик ой дене мемнан Сталинский Конституцийна тудлан кӧра уло: мемнан партийым да Совет Ушемысе чыла шемерым социалистический Конституцийын создательже Сталин йолташ ончыко вӱден нангая!

В. М. МОЛОТОВ.

(1937 ий 8 декабрьыште Москон Молотовский избирательный округысо избиратель-шамычын погынымаште ойлымыжо гыч).

* * *

„Шкенжын пытыдыме пӱтынь вийжым, шке куатлыкшым, партийлан шкенжын ӱшанжым калык, пашазе класс ик кугу лӱмыштӧ, чыла шемер массылан эн шерге улшо лӱмыштӧ—большевик шамыч ден пӱтынь калыкын эн лишыл, родной, йӧратыме вождьшо Сталин йолташын лӱмыштыжӧ воплотитленыт“.

Л. М. КАГАНОВИЧ.

(1937 ий 9 декабрьыште Ташкентысе избиратель - шамычын 200 тӱжем еҥан предвыборный митингыште ойлымыжо гыч).

* * *

„Тыгай куатле партиян, тыгай чапле да организованне пашазе классан лиймек, могай мемнан пашазе класс улеш, тыгай чудесный союзникан лиймек могай ыле мемнан колхозный крестьянство, а кызыт адак утларак лийын, тыгай испытанне, мудрый, да кугу вождян лиймек, могай мемнан Сталин улеш, ме лӱдде ончыкылыкыш ончена. Кече гыч кечыш ме у да у сеҥымаш-шамычым ышташ тӱҥалына, да нимогай сӧсна, але эше утларак амырчык нерат, тудо кеч кушто лектеш гынат, большевик-шамычым лӱдыктен ок керт да мемнан кучаш лийдымын ончыко каймынам огеш шогалте“.

К. Е. ВОРОШИЛОВ.

(1934 ий 30 январьыште ВКП(б) XVII С"ездыштэ ойлымыжо гыч)

* * *

„Сталин йолташ Ленинын шӱгаржӱмбалне священный клятвым пуэн: ленинизмын кугу знамяжым кӱшнӧ кучаш—ленинский заветлан мучкак верный лияш да Ленинын тӱҥалме пашажым нойыде умбакыже ыштен шогаш. Сталин йолташ шкенжын пумо клятвым свято шуктен шога. Сталин йолташ Ленинын пашажым умбакыже ышта велэ огыл. Сталин йолташын висаш лийдыме кугу заслугыжо тыште: тудо Ленинын туныктымыжым социалистический обществе ыштыме эпохышто развиватлен да ешарен.

А. И. МИКОЯН.

(1937 ий 9 декабрьыште Ереванский—Сталинский избирательный округысо избиратель-шамычын погынымаште ойлымыжо гыч).

СТАЛИН ЙОЛТАШ ВЕРЧ ГОЛОСОВАТЛЕМ

Мый 1920 ийын 20 апрельыште шочынам. Мланем кызыт 18 ий темын. Мыйым избиратель-шамыч спискыш пуртеныт. РСФСР ден Марий АССР Верховный Советыш сайлымаште участвоватлаш т ӱ ҥ а л а м. Тидлан мучашдымын чот куаненам. Адакат чот эше ик пиял да куанымаш—тиде МАССР Верховный Совет депутатыш Иошкар - Ола 2-шо номыран железнодорожный избирательный округеш баллотироватлалташ мемнан шерге ача да туныктышо, калыкын эн чот йӧратыме вождьшо Иосиф Виссарионович Сталинын шке согласийжым пумыжо.

Мыйын ӱмбакем кугу честь ден пиял возын. Верховный органыш первой сайлем да первой йӱкем йӧратыме Сталин йолташ верч пуем.

Сталин йолташ мланна пиялан да весела йоча жапым пуэн. Родина ден партий дек шкемын йӧратымаш ден преданностьшым мый Ленинский комсомол радамыш пурымо да 9-ше классым сайын тунем пытарымем дене ознаменоватлышым.

Мемнан элыште илаш сае, весела. Сталинский Конституций мланна кугу правам пуэн. Ме тунемаш паша ышташ, канаш праван улына. Ме 18 ияш гыч сайлен да сайлалтын кертына.

Фашистский ден капиталистический эллаште шемер молодежын илышыже пеш нелэ. Тушто молодежын нимогай праважe уке.

26 июньышто мый Иошкар-Ола железнодорожный избирательный округын 2-шо участкыштыже миен шке йӱкем Марий АССР Верховный Совет депутатыш первой кандидат родной **Иосиф Виссарионович Сталин** йолташ верч да РСФСР Верховный Совет депутатыш кандидат ВКП(б) Маробкомын первой секретарь обязанностьым шуктышо В. М. Архипов йолташ верч пуэм.

Юрисова Ольга Михайловна,—

Йошкар-Ола 2-шо № железнодорожный избирательный округ.

ПЕРВОИ ЙӰКЕМ ВЕЛИКИИ СТАЛИНЛАН ПУЭМ

Тений Верховный органыш первой сайлаш тӱҥалам. Мемнан Марий АССР Верховный Советыш сайлышашлан Йошкар-Ола 2-шо номыран железнодорожный избирательный округеш баллотироватлалташ Иосиф Виссарионович Сталин йолташ согласийым пуэн. Тидлан ме пеш куанышна.

Мланем тений март тылзыште 18 ий темын. Верховный органыш мый первой сайлаш тӱҥалам.

Мый илышыштем Верховный органыш первой сайлымаште шке первой йӱкемым пиялан, весела да зажиточный илышым кондышо Иосиф Виссарионович Сталин йолташ верч, родинын патриотшо Василий Михайлович Архипов йолташ верч пуэм.

НОВОСЕЛОВ ВАСИЛИЙ НИКОЛАЕВИЧ—Йошкар-Ола 2-шо №-ан железнодорожный избирательный округын самырык избирательже.

СТАЛИН ВЕРЧ ГОЛОСОВАТЛАШ—КУГУ ПИЯЛ

Социализм элыште илаш—кугу пиял да кугу куанымаш. Социализм элысе гае еҥ верч тыршыдаш моло элыште уке. Тыгай пиялан куанымашан да весела илышым мланна мемнан великий родной Иосиф Виссарионович Сталин пуэн.

Мый 44 ийым шуктенам. Тыгай кызытсе гае пиялан илышым ужын омыл.

Мыйын шым шочшем уло. Партий ден правительстын пунчалышт почеш кажне ийын мый кок тӱжем тенге государственный пособийым налам. Партий ден правительствылан да шергакан ача да туныктышо Сталин йолташлан личне, тудын шуко шочшан-шамыч верч тыршымыжлан кугу благодарностьым каласем.

Мланна. Йошкар-Олинский городской 2-шо номыран железнодорожный избирательный округын избиратель-шамычлан, кугу пиял логалын. Шемер калыкын эн чот йӧратыме вождьшо Иосиф Виссарионович Сталин йолташ мемнан избирательный округеш баллотироватлалташ шке согласийжым пуэн!

РСФСР ден Марий АССР Верховный Советыш сайлыме кечын мый Марий АССР Верховный Совет депутатыш первой кандидатше Сталин йолташ верч шке йӱкем первой пуэм.

Захарова П. Г.

Йошкар-Олинский городской 2-шо №-ан железнодорожный избирательный округ.

КУВАВАЙЫН МУТШО

Шуко йӧсым
Ужын илше,
Улам шонго—
Ӱдрамаш.
Кудло ий гыч
Нылне ийжым,
Млам перныш
Йӧсланаш
Ок лий ыле
Ожно годым,
Шинчам почын
Ончалаш.
Ӱдрамашлан,
Конга дечын
Лийын огыл—
Ялт орляш.
Тыге тудо
Мерчен шуко,
Тӱжем ий ден
Орланен.
Кол(о) ий ончыч
Велэ толын,
Чевер кече
Эр эрден.
Кече йол гай
Шарлыш мучко
Пиял, илыш—
Курымаш.
Ончык лекте
Тӧр тошкалын,
Пӧр'еҥ дене
Ӱдрамаш.

* * *

Выбор кечын
Шке йӱкемым
Пуэм тудлан,
Уныкам,
Кӧ тушманым
Шалатен,
Конден пиялым,—
Илышнам.
Кӧ эреак
Тырша кечын,
Пиял верчын
Шемерлан.
Шонго еҥын
Лиеш йӱкшӧ
Шӧртньӧ кече—
Сталинлан.

Д. М. Вурс.

Русско-Шойский избирательный округ гыч Марийский Автономный Советский Социалистический Республик Верховный Совет депутатыш кандидат

ВЯЧЕСЛАВ МИХАИЛОВИЧ МОЛОТОВ

КӰЧЫК БИОГРАФИЙ

Вячеслав Михайлович Молотов (Скрябин) 1890 ий 9 мартыште, Вятский губерний, Кукарка слободаште (кызыт Кировский область, Советск села), приказчик ешеш шочын.

1902 ийыште Молотов первой Казанский реальный училищыш пура. Революционно шонымашан молодежь коклаште лийын, тудо 1905 ийыштак революционно движеныш ушна, революционный кружоклаште, царизм вештареш митинг ден демонстрацийлаште участвовала. 1906 ийыште Молотов Казань оласе социал-демократический (большевистский) организацийыш пура, а кенеж жапыште Нолинск оласе (кызыт Кировский областьыште) социал-демократический организацийыште участвовала, тудо ийлаште тушто шагал огыл ссыльный революционер ыле. Казаньыште тудо кыдалаш учебне заведеныласе революционный тунемше-шамычын ик главне организаторжо лиеш.

Кыдалаш школышто тунемше-шамычын тиде революционный организацийже 1907 - 1909 ийлаште шкенжын кружоклаштыже марксизм да революционно движеньын тӱҥ вопросшо-шамыч дене занятьым эртара, школласе казарме режим ваштареш тунемше-шамычын оппозиционно выступленьыштым вуйлата, окса погымашым да тюрьмаште шинчыше ден ссылкыш колталтше революционер-шамычлан материальне полшымым организовата, большевистский литературым шарымаште полша, пашазе-шамыч коклаште пропагандистский пашам ышташ тӱҥалеш.

Реальный училищыште выпускной экзамен вашеш 1909 ий апрельыште Молотов тунемше-шамычын революционно организацийжын икмыняр членже дене пырля арестоватлалтеш да тиде ий июньышыште Вологодский губернийыш кок ийлан колталтеш.

Ссылке срокын пытымыже деч вара, 1911 ий июньышто, Молотов Петербургышко кая да Петербургский политехнический институтыш пура. Тыште тудо студенчествын большевистский кадрым чумырымо шотышто кугу пашам ышта. Тудын активне участвоватлымыже дене Петербургын моло высший учебне заведеньылаштыжат большевистский группо-шамыч ышталтыныт.

1912 ий тӱҥалтыш гыч Молотов большевистский «Звезда» газетыште пашам ышта да кажне кечысе большевистский легальный «Правда» газетым ыштымаште эн лишыл участийым принимайтлен. Молотов «Правда» редакций составыш пура да тушто активне ышта, статьяже-шамычым подпись деч посна, А. Рябин, В. Михайлов, А. Званов псевдоним дене пурта. Тиде жап гыч Молотов Петербургышто «Правда» печетлымым вуйлатен шогышо Сталин йолташ дене вашлияш тӱҥалеш. 1912 ийыште редакцийын секретарь улмыжо годым, да «Правдан» ик руководительже лийын, Молотов большевик-шамычын заграничне центр дене да лично В. И. Ленин дене переписским ышта. Полицийын поктылмыжлан кӧра 1912 ий мучашыште тудлан нелегальный положеньыш кусначшыже логалын, туге гынат, Молотов большевик - шамычын Петербургский комитет член лийын. Выборгский районышто да Николаевский (кызыт Октябрьский) кӱртньӧ корнысо железнодорожник - шамыч коклаште пропагандистский пашам ышта, тугак IV Государственный Думыш сайлыме кампанийыште да думысо большевистский фракцийым вуйлатымаште участвовала.

Шкенжын чумыр пашаштыже Молотов ликвидаторство (меньшевизм) ваштареш да Петербургышто моло антибольшевистский течений ваштареш непримириме кучедалеш.

1913 ий апрельыште кугыжан охранка «Об'единенный социал - демократический студенческий комитетым» ликвидировата, тидын годым Молотовым арестоватлат да икмыняр тылзе гыч Петербург гыч лукын колтат.

Тюрьма гыч лекмыже деч вара Молотов Петербург деч ӧрдыштӧ, но тудын лишне илаш тӱҥалеш да большевик-шамычын петербургский организацийыштыштыш да «Правдаште» нелегальне партийне пашам умбакыжым ышташ тӱҥалеш.

«Правдаште» ыштыме 1913 ийын кокымшо пелий жапыштыже Молотов петербургский профсоюз-шамычын пашаштышт активне участвовала, пашазе-шамычын профсоюзный погынымашлаштышт выступатла, нунын ыштымышт нерген «Правдаште» воза, профсоюзласте большевистский деятель-шамычлан нунын руководящий пашаштышт, тугак профсоюзный журнал-шамычым лукмаште полша. 1913 ий мучашыште Молотов РСДРП(б) Петербургский Комитетын пашаштыже участвоватлымылан титаклалтын угыч арестоватлалтеш, но титак ситыдымылан полицийын надзорко йымак пуалтын утаралтеш.

Империалистический сар тӱҥалме годым Молотов Петербургышто ила. Тудо сар ден революций нерген вопросышто последовательный ленинский позицийым налын шога.

1915 ий шошым большевик-шамычын Московский общегородской конференцийыштым погымаш ямдылалтын ыле, но организацийыш пурен кертше провокатор-охранник-шамычын доносышт почеш Молотов

июньышто арестоватлалтеш да тиде ий сентябрьыштак Иркутский губернийыш (Манзурка селаш) кум ийлан этап дене колталтеш.

1916 ий майыште Молотов Сибирский ссылке гыч куржеш, Петроградыш кая, тушто партийне профессионал семын нелегальне пашам ышта.

1916 ий шыжым Молотов, большевистский партийын тунам вес элыште лийше Центральный Комитетшын ончыктымыжо почеш, В. И. Ленинын эреак да пеш активне вуйлатымыже дене сар жапыште Российыште большевистский вийым организоватлыше большевик-шамыч ЦК-н Российский Бюро составыш кооптироватлалтеш. Молотов Петроградысе большевистский организацийыште руководящий пашам ышта, Московский большевистский организацийым пеҥгыдемдышашлан Москош коштеш, воинский частьласе да провинцийласе партийне организаций-шамыч дене кылым куча.

Молотов «Правдам» угыч ыштыме дене луктын шогымым вуйлата да Сталин йолташын Сибирьысе ссылке гыч толын шумешкыжак «Правдан» ик главный редакторжо лийын шога.

Октябрьский социалистический революцийым ямдылыме да тудын лийме кечылаштыже Молотов—Петроградыште В. И. Ленин ден Сталин йолташын шкак вуйлатымышт почеш пашам ыштыше большевик-шамычын ик руководительже.

1918 ий тӱҥалтышыште Молотов Северный районысо калык озанлык Совет председательлан выдвигатлалтеш.

1919 ий кенгежым Молотов Чехословацкий ден Колчаковский войска - шамыч деч Йошкар Армийын вийже дене эрыктыме районлаште советский ден партийне организаций шамычым кӱчык срокышто ышташ да пеҥгыдемдышашлан Поволжьешке партий ден совет правительствын уполномоченыйлан колталтеш.

1919 ий мучаш гыч Молотов Нижегородский губерний Исполком председательлан шога, а 1920 ий сентябрьыш те партий Центральный Комитет тудым Донбассыш колта да тудо Донецкий губком секретарь лиеш. РКП(б) IX Всероссийский С'ездыште Молотов РКП(б) ЦК членыш кандидатлан сайлалтеш. 1920 ий ноябрьыште Украин Коммунистический партийын V конференцийыштыже Молотов Украин КП(б) ЦК членлан да секретарьлан сайлалтеш. 1920—1921 ийлаште чыла оппозиционный течене—троцкист ден бухаринец-шамыч ваштареш, «пашазе оппозиций» да децист-шамыч «демократический централизм» маналтше группо) ваштареш профсоюзный дискуссийыште Молотов ленинский линийым решительне пуртен шога. 1921 ий мартыште партий X Всероссийский С'ездыште, Ленинын вуйлатымыже почеш партийын у экономический политикыш кусныммо годым, Молотов РКП(б) ЦК членлан да ответственне секретарлан, тугак ЦК Политбюро членыш кандидатлан сайлалтеш. РКП(б) ЦК-ште Молотовын чумыр пашаже кажне кечынак Ленин дене кылым кучымо, тудын лишыл вуйлатымыже почеш, тугак Сталин йолташ могырым руководящий полшымым эреак пуэн шогымыжо дене ышталтеш.

Партий XIV С'езд деч вара, 1926 ий январь гыч, Молотов—ВКП(б) ЦК Политбюрон членже. Тугак икмыняр ий годым Молотов Коминтерн Исполкомын членжылан шога. 1927 ийыште Молотов—ВЦИК Президиумын членже, а 1929 ийыште—СССР ЦИК Президиумын членже. 1928 ий кыдалне, Московский организацийым шке кидышкышт налмым тӱҥ ставкыштлан шындыше правый-шамыч ваштареш партийын кучедалмыже жапыште, Молотовын ВКП(б) ЦК секретарьлан шогымыжо годымак партий тудым ВКП(б) МК секретарьлан выдвигатла.

1930 ий 19 декабрь гыч В. М. Молотов СССР Совнарком председатель постышто шога.

Молотов партий ден совет калыкын тушманже-шамыч ваштареш, троцкист, зиновьевец да буржуазий ден фашизмын моло агентше-шамыч ваштареш кучедалмаште партийын корнышым эреак арален шоген, Марксизм - Ленинизм идей верч эреак последовательне кучедалын да кучедалеш.

1921—1930 ийлаште Молотов ВКП(б) ЦК-ын секретарьже лийын партийне строительстве ден партийне кадрым погымо вопросшамычым ведатлен.

1924 ий гыч, ялым коллективизаций корнышш куснышашлан ямдылыме пашам партийын шарымыже дӱч вара, Молотовлан ял да ял озанлык колективизаций вопрос дене ВКП(б) ЦК Пленумлаште, партийне с'езд ден конференцийлаште руководящий доклад дене выступаташ ик гана веле огыл поручитлалтын.

Элын социалистический индустриализаций вопросшамыч, первой ден кокымшо вичияш, советский строительстве ден Советский Конституций, национальный вопрос да СССР калык - шамычын таҥла илымышт, да пытартышланже, международный политике ден коммунизм верч международный кучедалмаш вопрос-шамыч—чыла нине темылан Молотовын статья ден выступленьылаштыже кугу внимание ышталтеш. (Тудын печатлен лукмо тыгай пашажым ончыман: «В борьбе за социализм»—статья ден докладшамыч оборник, «Великая дружба народов СССР»—тудын ойлымыжым погымо сборник, «Статьи и речи»—1935-1936 ий), «Японо-немецко-троцкистский агеншамычын вредителстве, диверсий ден шпионаж урокшамыч», «Октябрьский революцийын XX идалыкшылан»).

В. М. Молотов Ленинын верный ученикше улмо да калык-шамыч вождь Сталин йолташын лишыл соратникше улмо, большевистский партий ден советский властьын ик ,эн кугу организаторжо да руководительже улмо партий ден шемер-шамычын кумда массыштлан пале лийын шога.

Аннам комсомол воспитатлен

Анна Николаевна Пивоварова йолташым РСФСР Верховный Совет депутатыш кандидатлан выдвигатлымаш—мемнам, комсомолец ден комсомолка-шамычым пеш куандарыш.

Пивоварова йолташ комсомолыш 1932 ийыште пурен, тудым комсомол воспитатлен. Анна „Ушемнур“ колхозын эн ончыл стахановкаже. Тудо колхоз пашам уло кумылжо дене куанен ышта.

Пашам сай ыштымыжлан Аннам колхоз правлений свинаркылан шогалта. Пивоварова йолташ шке рвезе вийжым, моштымыжым колхозын ферме пашашкыже—сӧсна ончаш пуыш.

Тудо ынде фермыште 5 ийлан пашам ышта. Тиде жапыште 400 сӧснам ончен куштен. Ик колмашат лийын огыл. Сӧсна вӱтам яндарын кучен. Сӧсна-шамычым нормо почеш сайын пукшен.

Яра жап годым Пивоварова комсомольский организацийын пумо пашам шуктен шоген. Книшкам, газетым лудын. Политучебыш эре ямдылалтын коштын. Эреак шинчымашым кушташ тыршен.

Пашам пеш сайын ыштымыжлан, партий ден правительстволан преданне улмыжлан Анна Николаевнам РСФСР Верховный Совет депутатыш кандидатлан выдвигатлыме.

Мый Б-Нурминский избирательный участкыште избиратель-шамыч коклаште Пивоварова йолташ верч голосоватлаш кумда агитацийым ыштем.

Комсомолец, доверенное лицо—

БАСТРАКОВ Г. М.

КОМСОМОЛ РАДАМЫШ ПУРАТ

Морко район кӧргыштӧ комсомольский организаций да несоюзный молодежь дене пырля ВЛКСМ Обком III-шо пленумын решенийжым лончылымек несоюзный молодежым комсомол радамыш пуртымо паша ик мыняр саеме. Теве „Кожланур“ промколхоз пеленсе комсомольский организацийыш Сергеева Г., Никифорова, Михайлова, Николаева, Яковлева йолташмыт йодмашым пуэныт. ВЛКСМ Морко райком бюро нунын йодмашыштым пеҥгыдемден да комсомолыш приниматлен.

Тыгак „Полянур“ колхоз пеленсе комсомольский организацийыш 2 ӱдырым пуртымо.

Волков Сидыр.

МЕМНАН ГРЯДУЩИЙ ВЕРЧЫН ЙӰКЛЕМ

Улам мый самырык рвезе—
Республикын эргыже улам!
Вашке миллион дене пырля мый
Сайлаш участкыш ошкылам.
Ужам элемым, шарнем мый тӱрлым:
Шарнем, кузе ача, иза
Винтовкым кидыш
налын лектын,
Сеҥен тушманым
да лийын оза.
Кунар пытеныт эрык верчын
элын эрге-шамыч,
Кунар айдеме мемнан верчын
шке вуйжым пыштен.
Вет лаке-шамыч
вӱр дене темыч;
Кунар революционер
эрык верчын
катыргыш каен.
Палем мый историй гыч
октябрьский штурмым
да „Аврорым“
Кузе Зимний дворецым
налынна ме сеҥен.
Тыгак Каховкым,
Царицыным, Перекопым
Кузе великий полководец-шамыч
пеҥгайышт ончыко
мемнам вӱден.
Могай ушан улмаш
человечествын гений.
Тӱжем ий дене
шонымашым
илышыш пуртен.
Шалатен пундаш гыч
тошто Российым Ленин
Миллионло армийым
кугу сеҥымашке конден.
А ынде мый ужам
сеҥымашын у саскажым:
Миллион дене
фабрик ден заводла
кушкеш.
Кумда колхоз нурым
леведше уржанаже
Ой моткочак шуко
шурно ден лӱҥгалтеш.
Мый ужам пеледше
шуко ола-влакым,
Ужам эҥерым,
чодрам да курыклам,
Ужам сылнештше
чапле кумда ерым,
Ужам чыла—
мый элын эргыже улам.
Ужам кузе
ты мланде йӱмалне—
метрошто
Вагон-шамыч каят
эллан муралтен.
Ужам кузе
юл эҥер Москошко
шуен кидшым
Москва эҥер ден
йога ваш мутланен.
Ужам кузе
мемнан вий дечын
чакныш курык,
Кузе, кожла, мемнан дене
от тошт ӱчашаш.
Ужам кузе миллионло
мурен мурым
Лектын йошкар площадьыш
вийжым ончыкташ!
Ужам каваште пӧрдыт
Сталинский сокол-шамыч
Кузе тӱнялан
чудым ончыктат.
Вет тыгайым ожно
ме колнна йомакыште веле,
А ынде тидым илышыште
шке шинча дене ужат.
Садлан кунам мый
ошкылам участкыш
Мемнан грядущий верчын
йӱкым мый пуэм!
Тиде сеҥен налме
чап ден пиялым
Миллион дене пырля мый
Верховный Советыш сайлем!

Макс Майн.

ШОҤГО ИЗБИРАТЕЛЬ-ШАМЫЧЫН ОЙЛЫМЫШТ

22 июньышто лийше Йошкар-Оласе шоҥго избиратель-шамыч погынымаште Йошкар-Ола городской судья *ЗВЕРЕВА йолташын ойлымыжо гыч*

Мый 1905 ийыште государственный думыш сайлымашым шарнем. Тунам государственный думыш сайлымашым пеш шагалже гына шинченыт. Тушко шемер калык шке депутатшым выставитлаш веле огыл, но шке йӱкшымат пуэн кертын огыл. Мый тунам ялыште учительницалан пашам ыштенам. Но тиде выборым эртарымек гына колынам. Ялыште йорло креаньык-шамычын вӱрыштым йӱшӧ кулак-мироед-шамыч гына голосоватленыт.

Великий Октябрьский Социалистический революций ден Сталинский Конституций Верховный органыш сайлымаште тыгай системым вож гычак пытарен да сайлымаште всеобщий, тӧр, прямой, тайне голосоване дене правам обеспечитлен. Кызыт ме сайлымаш кече кувам эрталтеш 2 тылзе ончычак палена. Верховный Совет депутатыш кӧн верч йӱклышашым шинчена.

Коммунистический партий ден советский власть да личне Сталин йолташ ӱдрамашлан пӧр'ен дене тӧрак кугу правам пуэн. Ӱдрамаш государствым вуйлаташ, общественный политический кампанийыште участвоватлаш правам налын. Мый кызыт Йошкар-Ола городской судышто судьялан ыштем. Ожно мый тыгай пашаш шуам, манын шоненат омыл. Кызыт шоҥго улам гынат але 21 ийаш улмемла веле тучеш.

Мый шке йӱкемым большевик ден беспартийный-шамыч блокын кандидатшыт Архипов ден Фуфыгин йолташ-шамычлан пуэм.

Шоҥго избиратель-шамыч погынымаште домохозяйка *ТЕМЯКОВА йолташын ойлымыжо гыч*

Йолташ-шамыч! Мый шке йӱкемым ВКП(б) Марий Обкомын первой секретарьже обязанностьым шуктен шогышо Василий Михайлович Архипов йолташ верч да Йошкар-Ола горсовет председатель Петр Михайлович Фуфыгин йолташ верч пуэм.

Кызытсе илышым ожно илыш дене таҥгастараш огеш лий. Кызыт ме сталинский эпохышто илена. Тыгай весела илышым але нигунамат ужын омыл.

Ожно мый пеш чот йӧсланен илышым. Марием йӱдшӧ кечыже кемым урген илен гынат, илыш сай лийын огыл. Ме тунемдыме ыльна. Шемер калыкын икшывышт тунем кертын огытыл.

Советский власть ден Сталинский Конституций мланна—шемер - шамычлан пеш кугу правам—тунемаш, паша ышташ да каваш пуэн. Ме кызыт зажиточно, культурно да веселан илена. Мыйын ик эргым профессор, вес эргым учительлан пашам ышта.

Виян лийже Сталинский Конституций да тудын творецше мемнан родной Иосиф Сталин!

КАПИТАЛИСТ ЭЛЛАШТЭ

Китайыште „молодежь партийым“ ыштыме

17 июнь кечын китайыште „Молодежь партийым“ ыштыме нерген официальне увертарыме. Тиде партийым ыштымылан кӧра тудын вуйлатышыже Чан Кай-ши декларацийым увертарен.

„Кызыт,—манеш Чан Кай-ши декларацийыштыже,—ужапыш пурен улына, агрессорлан вооруженный чаракым пуышаш да национальный реконструкцийым ыштышаш гигантский задачым шукташлан чыла наций молодежын пеҥгыдын ушнымыжо кӱлеш“.

У партий член-шамычын обязанностьышт тыгай лийын шогат: массым мобилизоватлымаш пашаште активне участвоватлаш; политический ден военный образованым налаш; пашаште шке обязанностьым шуктен шогаш.

Китай калык А. М. Горькийым пагала

19 июньышто Ханькоу гыч (Китай) тыге увертарат: Китай калык чыла тӱнясе калык дене пырля А. М. Горький колымылан 2 ий темме кечым палемден. Китайын олалаштыже великий писатель М. Горькийын портретшым пыжыктылме.

26 июньышто „Синьхуажибао“ лӱман газет лӱмын М. Горький лӱмеш лектын. Тиде газетыште Горькийын кугу революционный заслугыжым, литературный гений улмыжым ончыктымо.

„Горькийын произведене-шамычше, — воза газет,— Китайын чыла ужашлашкыже шарленыт веле огыл, но китайский литературлан кугу влиянийым оказывала“. Умбакыже газет воза: „Горькийым пуштшо подлый троцкист - бухаринец-шамыч мемнан национальный эрык верч кучедалмаш да мемнан вооружонно чаракылмашнан свидетельлийшашыжым лишитленыт“. Газет человечествын общий тушманже да мировой культурым шалатышше кашак ваштареш—фашист-шамыч да нунын агентышт троцкист кашак ваштареш кучедалаш ӱжеш.

Берлинышге ныл пашазым казнитлыме

20 июньышто Берлин олаште (Германий) 4 пашазым—36 ияш Степан Лазачым, 30 ияш Иосиф Штейдлем, 31 ияш Артур Герицым да 28 ияш ӱдрамаш Германым казнитлыме.

Нуным „государственне измене“ ыштымылан да „Германийыште улшо стройым сӱмыраш“ тыршымылан титаклен кодшо ийын казнитлаш судитленыт.

Отв. редактор— Г. М. ЭРСКИЙ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 74, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—613. Тираж 3000 экз. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.